

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 12 Απριλίου 2025
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ψυχολογία της μόδας

πώς τα ρούχα μας αποκαλύπτουν την προσωπικότητά μας

Τα ρούχα και το στυλ μας αποκαλύπτουν στους άλλους περισσότερα απ' όσα νομίζουμε για την προσωπικότητά μας, σύμφωνα με την ψυχολογία της μόδας. Κάποτε τα ρούχα ήταν απλώς ένας τρόπος για να προστατευτεί κάποιος από τον ήλιο, τη σκόνη ή το κρύο. Με άλλα λόγια, ήταν απαραίτητα για την επιβίωση. Σιγά σιγά οι άνθρωποι άρχισαν να τα αξιοποιούν, για να διευκολύνουν την καθημερινότητά τους, προσθέτοντας στοιχεία, όπως, για παράδειγμα, τις τσέπες. Από τότε όμως έχουν περάσει χιλιάδες χρόνια. Σήμερα τα ρούχα δεν εξυπηρετούν πια μόνο την επιβίωση ή την πρακτικότητα, αλλά εκφράζουν την προσωπικότητα αυτού που τα φοράει. Το στυλ αποτελεί μία έκφραση του γούστου, της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και της μοναδικότητάς μας– κι άλλοτε της επιθυμίας μας να χαθούμε μέσα στο πλήθος.

Όσο «επιφανειακό» ή «ασήμαντο» κι αν θεωρείται, το ντύσιμό μας είναι συχνά ο μοναδικός παράγοντας που καθορίζει την εικόνα που σχηματίζουν οι άλλοι για εμάς. Τις περισσότερες φορές αυτό δεν είναι κάτι που κάνουμε συνειδητά. Ο εγκέφαλος μας έχει μάθει να καταγράφει στοιχεία απ' ό,τι βλέπει και να τα συγκρίνει μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτου με άλλα που έχει αποθηκευμένα, όπως θα έκανε ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής, αν του ζητούσαμε να βρει κάτι συγκεκριμένο μέσα σε μια σειρά αρχείων. Το αποτέλεσμα είναι ότι βγάζουμε αυτοματοποιημένα συμπεράσματα για την προσωπικότητα του άλλου, έχοντας ως βάση τη στάση του σώματος, την εικόνα των μαλλιών και, κυρίως, τα ρούχα του. Καταλήγουμε να μπορούμε να πούμε αν κάποιος είναι σίγουρος για τον εαυτό του ή ανασφαλής, συντηρητικός ή προοδευτικός, αυστηρός ή χαλαρός, ισχυρογνώμων ή εύπιστος, απλώς ρίχνοντας μια ματιά στο στυλ του.

Εάν ισχύει ότι η εμφάνισή μας μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα για την προσωπικότητά μας, ακόμα και σε συμπεράσματα που δεν μας αρέσουν ή δεν μας συμφέρουν, τότε γιατί δεν “προσποιούμαστε” ότι είμαστε κάτι διαφορετικό, αλλάζοντας το ντύσιμό μας; Θεωρητικά, θα μπορούσε μια γυναίκα να νιώθει και να δείχνει πιο ελκυστική, επιλέγοντας ένα ζευγάρι ψηλοτάκουνα ή ένας άνδρας να βγάζει προς τα έξω ένα πιο σοβαροφανές προφίλ, φορώντας ένα αυστηρό κοστούμι.

Την τελευταία δεκαετία έχει αναπτυχθεί στις ΗΠΑ ένας καινούριος τομέας της ψυχολογίας, αυτός της ψυχολογίας της μόδας («fashion psychology»). Οι ειδικοί που ασχολούνται με αυτή συμβουλεύουν άτομα, τα οποία θέλουν να υιοθετήσουν ένα στυλ που να δίνει μια καλύτερη εικόνα του εαυτού τους προς τα έξω, αλλά και εταιρείες για να επιλέξουν τις ιδανικές στολές εργασίας για το προσωπικό τους. «Μια στολή εργασίας αποκαλύπτει πολλά για την εταιρεία που αντιπροσωπεύει. Μπορεί να κάνει τον άνθρωπο, ο οποίος στέκεται απέναντί από τον υπάλληλο που το φορά να νιώσει πιο χαλαρός, πιο ικανοποιημένος, ακόμα και πιο έτοιμος να προχωρήσει σε αγορές» τονίζει η Dawn Karen, νυν ψυχολόγος, πρώην μοντέλο και πρωτοπόρος του συγκεκριμένου κλάδου.

Από την άλλη, όμως, «είναι σχεδόν αδύνατο να ξεφύγει κανείς από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και να ντυθεί κάτι εντελώς διαφορετικό από αυτό που είναι» σχολιάζει η ψυχολόγος μόδας Anabel Maldonado και προσθέτει: «Στη γλώσσα της ψυχολογίας κάτι τέτοιο αποκαλείται “γνωστική παραφωνία” και είναι ο λόγος για τον οποίο κάποιες φορές τα ρούχα δείχνουν να μας φοράνε ή να μεταφέρουν το μήνυμα ότι το μόνο που θέλουμε είναι να γυρίσουμε στο σπίτι και να αλλάξουμε».

Ελένη Καραγιάννη

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ενδύματα

Μέσα σ' ένα κιβώτιο ή μέσα σ' ένα έπιπλο από πολύτιμον έβενο¹ θα βάλω και θα φυλάξω τα ενδύματα της ζωής μου.

Τα ρούχα τα κυανά². Και έπειτα τα κόκκινα, τα πιο ωραία αυτά από όλα. Και κατόπιν τα κίτρινα. Και τελευταία πάλι τα κυανά, αλλά πολύ πιο ξέθωρα αυτά τα δεύτερα από τα πρώτα.

Θα τα φυλάξω με ευλάβεια και με πολλή λύπη.

Όταν θα φορώ μαύρα ρούχα, και θα κατοικώ μέσα σ' ένα μαύρο σπίτι, μέσα σε μια κάμαρη σκοτεινή, θα ανοίγω καμιά φορά το έπιπλο με χαρά, με πόθο, και με απελπισία.

Θα βλέπω τα ρούχα και θα θυμούμαι την μεγάλη εορτή - που θα είναι τότε όλως διόλου τελειωμένη.

Όλως διόλου τελειωμένη. Τα έπιπλα σκορπισμένα άτακτα μες στες αίθουσες. Πιάτα και ποτήρια σπασμένα καταγής. Όλα τα κεριά καμένα ως το τέλος. Όλο το κρασί πιωμένο. Όλοι οι καλεσμένοι φευγάτοι. Μερικοί κουρασμένοι θα κάθονται ολομόναχοι, σαν κι εμένα, μέσα σε σπίτια σκοτεινά - άλλοι πιο κουρασμένοι θα πήγαν να κοιμηθούν.

Κωνσταντίνος Π. Καβάφης

1. έβενος: είδος ξύλου που είναι σχεδόν μαύρο
2. κυανό: χρώμα μπλε

Παρατηρήσεις

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα

Να συνοψίσετε σε ένα δικό σας κείμενο 60-70 λέξεων γιατί η συντάκτρια θεωρεί πως το ντύσιμο είναι συχνά ο μοναδικός παράγοντας που καθορίζει την εικόνα που σχηματίζουν οι άλλοι για εμάς στην 2^η και 3^η παράγραφο του **Κειμένου 1**.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα

Διαβάστε προσεκτικά τις παρακάτω προτάσεις και επιλέξτε τη σωστή απάντηση, επιλέγοντας το γράμμα που αντιστοιχεί με αυτήν.

Μονάδες 10

1. Τα ρούχα και το στυλ μας αποκαλύπτουν στους άλλους

- α. την προσωπικότητά μας.
- β. τη διάθεσή μας .
- γ. την πρακτικότητά τους.

2. Στη δεύτερη παράγραφο υποστηρίζεται η άποψη ότι το ντύσιμό μας είναι συχνά ο μοναδικός παράγοντας:

- α. εκτίμησης ότι κάποιος είναι σίγουρος για τον εαυτό του.
- β. της εικόνας που σχηματίζουν οι άλλοι για εμάς.
- γ. της ολοκλήρωσης του ανθρώπου.

3. Στην τρίτη παράγραφο αναδεικνύεται ότι

- α. η εμφάνισή μας μας κάνει πιο ελκυστικούς .
- β. το ντύσιμο συμβάλλει στη σοβαρή εικόνα ενός ανθρώπου.
- γ. μέσω του ντυσίματος υπάρχει η δυνατότητα να προσποιηθούμε κάτι άλλο.

4. Την τελευταία δεκαετία έχει αναπτυχθεί:

- α. μια ευκαιρία αλληλεπίδρασης των ανθρώπων μέσω της μόδας .
- β. ένας καινούριος τομέας της ψυχολογίας της μόδας
- γ. μια εταιρεία που αντιπροσωπεύει τη μόδα.

5. “Γνωστική παραφώνια” είναι:

- α. να ντυθεί κάποιος κάτι εντελώς διαφορετικό από αυτό που είναι.
- β. να γνωρίζει κάποιος περισσότερα από αυτά που εκφράζει.
- γ. να συνδυάζει κάποιος τη γνώση με τη μόδα.

3^ο υποερώτημα

«Εάν ισχύει ότι η εμφάνισή μας μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα για την προσωπικότητά μας, ακόμα και σε συμπεράσματα που δεν μας αρέσουν ή δεν μας συμφέρουν, τότε γιατί δεν “προσποιούμαστε” ότι είμαστε κάτι διαφορετικό, αλλάζοντας το ντύσιμό μας;».

Για ποιο λόγο χρησιμοποιείται η τεχνική της ερώτησης στην 3^η παράγραφο του **Κειμένου 1**; Ποιο είναι το επικοινωνιακό και υφολογικό αποτελέσματα αυτής της γλωσσικής επιλογής;

Μονάδες 7

4^ο υποερώτημα

α. Να εντοπίσετε το κυρίαρχο ρηματικό πρόσωπο στην 2^η παράγραφο του **Κειμένου 1** και να αιτιολογήσετε τη χρήση του από τη συντάκτρια. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. (Μονάδες 6)

β. «Τις περισσότερες φορές αυτό δεν είναι κάτι που κάνουμε συνειδητά». Να μετασχηματίσετε την παραπάνω πρόταση, ώστε το ύφος να γίνει ουδέτερο και αντικειμενικό. (Μονάδες 2)

Μονάδες 8**ΘΕΜΑ Β**

Στο άρθρο επισημαίνεται ότι «είναι σχεδόν αδύνατο να ξεφύγει κανείς από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και να ντυθεί κάτι εντελώς διαφορετικό από αυτό που είναι». Ωστόσο, αρκετοί νέοι, προκειμένου να ακολουθήσουν τις τάσεις της μόδας, συχνά ντύνονται εκκεντρικά ή και εξεζητημένα. Σε άρθρο 350-400 λέξεων που θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σου αναφέρεσαι σε αυτή τη συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα, εξηγείς: **(α)** γιατί αυτή η συμπεριφορά τους είναι συνηθισμένη και **(β)** ποιες συνέπειες μπορεί να έχει στη ψυχосύνθεσή τους.

Μονάδες 30**ΘΕΜΑ Γ**

Γ1. Να σχολιάσετε: **α.** τον τύπο του αφηγητή με βάση την συμμετοχή του στην ιστορία και **β.** ένα αφηγηματικό τρόπο που επιλέγει ο Κ.Π. Καβάφης για να διηγηθεί την ιστορία του. (Μονάδες 10)

Γ2. Να εντοπίσετε και να σχολιάσετε στο **Κείμενο 2** τα σημεία που παρατηρείτε το πολυσύνδετο και το ασύνδετο σχήμα. Τι επιτυγχάνει με αυτό ο Κ.Π. Καβάφης; (Μονάδες 10)

Μονάδες 20**ΘΕΜΑ Δ**

Τι συμβολίζουν τα ενδύματα και οι διαφορετικές τους αποχρώσεις, σύμφωνα με το κείμενο; Ποια σημασία έχουν οι χρωματικές ενδυματολογικές επιλογές για σένα; Να απαντήσεις σε ένα σχόλιό σου 100-150 λέξεων.

Μονάδες 15